

Дигитално доба и пандемија убрзано мењају наше животе

Естетичко друштво Србије би требало да допринесе подизању естетског укуса и културе у друштву, да се залаже за развој и институционализацију естетског образовања и васпитања, каже Небојша Грубор, нови председник овог друштва

Зборници и прве књиге из едиције „Естетичка истраживања” као издања ЕДС

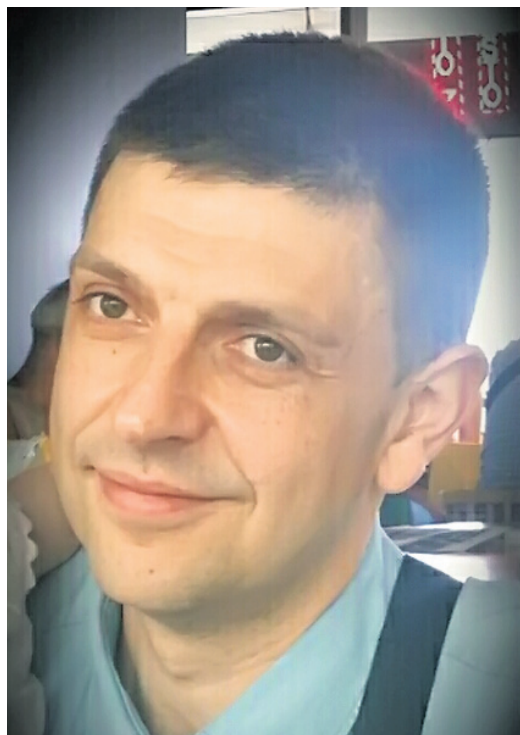
Неопходно је да се развије увид о томе да основни елементи и структуре естетског искуства света прожимају не само нашу свакодневну и уобичајену свест већ и религиозно и политичко искуство, каже др Небојша Грубор, професор естетике на Одељењу за филозофију Филозофског факултета у Београду, а одавно и нови председник Естетичког друштва Србије (ЕДС). Циљ нашег саговорника на овој новој дужности биће да задржи досадашњи досегнути ниво активности и издавачке делатности друштва, а то је тренутно три, четири научна скупа са пратећим публикацијама (у просеку три зборника радова, темат и монографија).

– Главни задатак биће покушај да се покрене часопис Естетичког друштва Србије и оснивање секције друштва која би у свом фокусу имала однос естетике, религије и политике и која би проширила круг заинтересованих учесника у нашим активностима – додаје проф. др Грубор и подсећа да је Естетичко друштво Србије, основано 1978. као стручно филозофско и научно удружење посвећено естетици. Оно је, додаје, имало велику и разумејену активност и то од организовања и учешћа на конгресима естетике, преко стручних предавања и дискусија, до годишњих научних скупова и промоција књига, укључујући и значајну сопствену издавачку делатност.

Наш саговорник сматра да све могућности рада друштва нису у потпуности исцрпљене, па су последњих година, поред редовног одржавања традиционалних годишњих конференција друштва, посвећених широком спектру естетичких тема, основане секција за филозофију медија (2017) и омладинска секција (2019) ЕДС, у оквиру којих су такође одржавани научни скупови регионалног карактера.

О издавачкој делатности Естетичког друштва Србије, професор Грубор истиче да је она под вођством његове претходнице на челу друштва, професорке Дивне Вуксановић, значајно унапређена.

– Поред редовног публикација радова са годишњих конференција, објављени су и зборници радова посебних секција, пет зборника везаних за Филозофију медија и три зборника омладинске секције. Објављено је шест тема у часописима „Теорија”, „Култура” и „Архе”, а покренута је и едиција монографија под називом „Естетичка истраживања”. У прошлој

Небојша Грубор

Елементи естетског искуства света прожимају не само нашу свакодневну и уобичајену свест већ и религиозно и политичко искуство

години се појавила прва књига из ове едиције, „Нова критичка теорија: филозофија забаве” Дивне Вуксановић, Драгана Галовића и Влатка Илића, а почетком 2022. појавиће се и друга монографија, „Хајдегер о сликарству” Уне Поповић. Најзад у претходном периоду подигнут је сајт ЕДС, на ком се могу видети текуће активности друштва – истиче др Небојша Грубор.

О томе како би оценио естетски укус и вредности у нашем друштву у времену у ком живимо, да ли можемо нешто да мењамо и какву улогу у томе би имало ЕДС, наш саговорник одговара:

– Изазови дигиталног доба и пандемије таквом брзином мењају услове нашег друштвеног живота да претичу способност рефлексивне и теоријског одговора на актуелна збивања. Нашом стварношћу је завладала, да употребим израз Јиргена Хабермаса „нова непрегледност”: нова дигитална и пандемијска непрегледност и дезоријентација. При томе се свет око нас не само убрзано мења него и убрзано естетизује. Под утицајем традиционалних штампаних и електронских медија, али још више под утицајем нових и савремених дигиталних медија, почев од различитих интернет платформи, преко друштвених мрежа па све до феномена везаних за гејминг, неповратно и радикално се мења и естетизује наш поглед на стварност, а тиме и сама та стварност. Сматрам да би Естетичко друштво Србије морало да има улогу теоријског и практичног оријентира у питањима естетике, као науке и струке. Ово друштво би требало да допринесе подизању естетског укуса и културе у друштву, да се залаже за развој и институционализацију естетског образовања и васпитања и да понуди упоришта за развијања и ширења естетске и уметничке критике. Најзад, ЕДС би требало унутар своје делатности да се позабави питањима свеобухватне и амбивалентне природе, политичким и економским интересима посредованог, дигиталног естетизовања свакодневног света и живота.

Биљана Лијескић

Нема краја проучавању дела какво је Борино

Само велика уметничка дела у стању су да отворе нова чула за која нисмо ни знали да поседујемо, па видимо невидљиво, чујемо нечујно, додирујемо недодириво

Пејтар Сарић*

Драге Врањанке и драги Врањанци, љедајући вас љријашељски, видим кроз вас како „Шар-џланина у небо ширчи, а њод њума љусто и мриво Косово”

Ове Борине речи уграбиле су да се нађу испред многих његових видљивијих и гласнијих речи. Читајући „Нечисту крв”, „Коштану”, „Увелу ружу”... учини нам се да ништа није садашње и овдашње, али и да све јесте; да смо се обрели у простору и времену за које смо мислили да су одавно нестали, а да смо управо ту где смо – у данашњем дану и у данашњем Врању. Само велика уметничка дела у стању су да отворе нова чула за која нисмо ни знали да поседујемо, па видимо невидљиво, чујемо нечујно, додирујемо недодириво. А одавно није тајна да је невидљиво, дакле за наше очи непостојеће,

Бора Станковић

присутније и моћније од свега постојећег и видљивог.

И тако се нађемо у Борином свету, који је одавно за нама и који постаје стварнији од овог у ком тренутно живимо. И тако нам Станковић, попут највећих мајстора писане речи, омогућава да се

нађемо у минулом времену, да се у њему, и кад смо тужни и кад смо радосни, осећамо комотно, дивећи се призорима који и данас, под невероватном светлошћу, пулсирају неизрецивом сетом и дертом јер нема лека за онога који је „здрав, а болан”. Ту је и упечатљива месечина, која се, за све што осветљава, „лепи”. Ја верујем да пуноћа и лепота доживљаја, и у роману, и у приповеци, и у драми Боре Станковића, и даље чекају нова тумачења, и то не зато што су фалили зналци и тумачи његовог дела, већ зато што то понекад, до краја, није могуће сасвим извући из сенке оно што се крије у незаписаним речима иако те непостојеће речи бивају присутније од постојећих и записаних. Оне су те које омогућавају безбројна, најразличитија тумачења. Износи на видело оно што носи тај невидљиви, снажни, доживљај. Зато проучавању дела какво је Борино нема краја.

Моји први учитељи били су и остали Бора Станковић и наша епска поезија.

Мало је националних књижевности које имају таквог горостаса каквог ми имамо у Бори Станковићу. И зато ми је толику радост донела вест о награди под његовим именом, али и име професора Мила Ломпара, председника жирија који ми је награду доделио, има посебно значење. И зато сам захвалан домаћину песнику Цери Михајловићу, и свима уз њега.

И вама, драги моји.

*Реч на додели награде „Бора Станковић”

УКРАТКО

Финалисти избора за највеће књижевно признање

Шест романа је у најужем избору за престижну Нинову награду критике. У овај избор уврштени су: Илија Ђуровић с романом „Сампас” (Трећи трг/Сребрно дрво), Елведин Незировић и дело „Оно о чему се не може говорити” (Лагуна), Милена Марковић и роман „Деца” (ЛОМ), Владимир Копицл и „Шпанска чизма” (Лагуна), Срђан В. Тешин и „Мокринске хронике” (Архипелаг), Давид Албахари с „Поговором” (Чаробна књига). Жири Нинове награде ради у саставу: Марија Ненешић, Бранко Кукић, Иван Миленковић, Марјан Чакаревић и Теофил Панчић (председник). У понедељак 24. јануара око 12 часова сазнаћемо име 68. добитника Нинове награде. М. В.

Графика Београда на међународној онлајн изложби

Графика раскрснице Немањине и Кнеза Милоша италијанског уметника и архитекте Гуљелмо Ботера нашла се у трци за главну награду на међународној онлајн групној изложби „Scenic – 2021”, преноси Танјуг.

„У Београду сам провео предивне дане дивећи се и цртајући споменике који сведоче о прошлости, али и садашњости... Главни град Србије оставио је веома дубок утисак на мене и већ радим на новим пројектима да се тамо вратим”, открива Ботер разлог зашто се баш с овом графиком прикључио такмичењу.

Вишеструко награђивани уметник Ботер отворио је у октобру 2021. године изложбу графика „Београд врхом пера” („Belgrado in punta di penna”) у Италијанском институту за културу у Београду, којој је присуствовао и амбасадор Италије у Србији Карло ло Кашо. Поставка је трајала до 19. новембра 2021. године и представљала је плод Ботеровог резиденцијалног боравка у Београду током априла исте године. На отварању ове поставке Ботер је навео да га је Београд очарао не само својом богатом историјом већ и „модернистичком, бруталистичком, социјалистичком архитектуром која му даје посебан шарм у односу на друге градове”.

Онлајн изложба „Scenic – 2021” осмишљена је са циљем да прикаже радове различитих стилова „који визуализују атрактивне призоре нашег света, од нетакнуте природе до архитектуре светских метропола”.

Победника такмичења бира публика путем онлајн гласања које је отворено до 31. јануара, а Ботеров рад испоставио се као један од фаворита како српске, тако и светске публике.

Награда „Јован Скерлић” Немањи Вељовићу Суброси

Награда „Јован Скерлић” за 2021. годину припала је Немањи Вељовићу Суброси за књигу књижевних критика и есеја „Између редова”, с поднасловом „Коначни увод и почетак приче” (у издању ИК „Соларис” из Новог Сада). Одлуку је до-

Немања Вељовић Суброса

нео жири који је радио у саставу: Василије Домазет, Зоран Богнар, Лена Волгин, Зоран Милисављевић и Милета Симић.

„Ако је ико у последње време у савременој српској књижевној критици скерлићевски бридак, луцидан и по стилу оригиналан онда је то несумњиво Немања Вељовић Суброса. Ове референце Суброса је оправдао, не само у награђеној књизи већ и као ексклузивни књижевни критичар дневног листа „Данас” и радио-емисије „Читач” на Радио Београду 2, али и на многим књижевним трибинама и округлим столовима о савременој српској и светској књижевности. Манфред Франк је једном приликом рекао да је књижевна критика само пука секундарна литература, односно литература о литератури, и да она сама по себи не може бити уметност. Немања Вељовић Суброса нас својим луцидним стилем и текстовима у књизи „Између редова” уверава баш у супротно”, став је жирија. Датум и место уручења награде биће накнадно одређени. М. В.